

ĐOẠN TRƯỜNG KHÚC

Vũ gốc người Vãng Phố, theo cha đọc sách ở tuổi còn ham đánh đáo, chưa lên bảy đã lều thông quốc sử, lại lấy sách Tang thương ngẫu lục mà luận chuyện đời, làm ai nấy đều lạ. Lớn lên đối tách bê tha, cứ tính chuyện rong chơi, rồi lân la kết bạn với bọn văn nhân phóng đãng, chẳng coi gì là trọng, cứ đem thơ ca đi gheo cột ái tình. Ý tứ lông bông, chẳng để tâm vào đâu cho chắc. Gặp kỳ loạn lạc, phải tới ẩn thân ở Tây Trán, lấy nghề dạy học làm kế sinh nhai.

Xảy tới năm Cộng Hòa thứ hai mươi mốt, giặc Hồng Kỳ thừa cơ triều chính lỏng lẻo, nhân tình suy thoái, chẳng những không giữ lời ước giải binh mà còn tung quân đánh tràn rồi bắt chước thói bạo Tần mà trị nước. Chính sự hà khắc đến nỗi cạp beo cũng thua xa. Nhất là chủ trương đốt sách chôn học trò, đày người vào cối vô minh như giọt nước làm tràn miệng chén. Người ta chẳng thà chịu đói không ai chịu ngụ. Vũ phải nuốt lệ lạy bỏ cha mẹ già theo người lánh nạn lên tận xứ Thiên Đỉnh. Ở đó trời đất mệnh mông, âm hàn lạnh lẽo. Lại thêm nỗi nhớ nhà nhớ nước, Vũ buồn đến bỏ phế bút mực. Lòng như có chỗ giận hờn, bọn cầu trệ đâu cần chữ nghĩa cũng làm nên chuyện lớn, thì còn sá chi cái mớ văn chương phù phiếm đó.

Ngày lặn lội kiếm ăn, đêm về gối đầu lên nỗi nhớ mà ngủ. Có bận chiêm bao mơ về chốn cũ, còn thấy cay mắt hoài vì tàn lửa phần thư. Bởi vậy mà mặc cho sóng đời rậm rạp, trong lòng cứ ui ui như ngày không nắng, chẳng dấy lên được một chút âm thừa. Kể ra cũng đáng buồn.

Đầu thiên niên kỷ thứ hai, nghe tin có hội vui ở Cam Thành, gần chỗ mặt trời lặn. Nhân tiết trời ẩm áp, nghe lời xúi bêu, Vũ cũng khăn gói rong chơi. Xứ nóng cái gì cũng lạ. Nước non cây cỏ người vật đều toát ra một vẻ nồng nàn. Cảnh trí hữu tình càng xui lòng hơn hờ. Thiên hạ áo quần lộng lẫy ai nấy như cầm trái tim mình trên tay mà chào hỏi. Tiếng cười phung phá chẳng chút e dè. Bãi trống mênh mông mà làm như nhỏ lại. Người ta ở đâu đổ xô đến như nước chảy. Chỗ giải trí đông đến chen chân không lọt. Nam thanh nữ tú đua nhau vui đùa thỏa thích. Hàng quán che rạp bán đủ thứ vật thực, từ thức ăn đến đồ kỷ niệm, không thiếu món gì. Từ quần áo tây tà đến lụa là gấm vóc, tranh sơn mài nhập cảng, đen đen đỏ đỏ vẽ hình chim phượng to bụi giống con gà mái dầu, tranh xa cừ cảnh hình vinh qui bái tổ chất la liệt chắc là bán chạy lắm vì làm như cứ treo lên là danh dự đến cả tổ tông. Lại thêm mấy hàng bán du lịch về thăm xứ Địa Ngục đông nghẹt, khách phải sắp hàng theo kiểu rồng rắn ra tới tận vòng rào. Kế bên, hàng bán bảo hiểm nhân thọ loa quảng cáo kêu réo rùm beng, người ta tranh nhau trả trước tiền an táng mình. Mua bán cò kè bớt một thêm hai, đất hàng không thua chợ tết. Vũ cũng vui lây qua lại sờ ngấm thỏa thích. Đến khu đồ cũ, Vũ thấy một sạp nhỏ bày bán vật dụng lỗi thời như sách Việt sử ám bụi gáy bì sứt sỗ, bản đồ địa dư có dạng một thân người gầy guộc, ngòi còng lưng bó gối mà giấy mực gì cũng loang lổ nhếch nhác như đã trải qua bao nhiêu lần mưa nắng. Mấy lá cờ vàng gạch thêm ba lần đỏ rách te tua, vải màu lợt lạt mà lại dính mấy dấu gì đen đen như vết máu đọng khô... Người ta qua lại đông như nêm mà không ai ghé mắt. Chủ nhân là một ông già cao nhòng mà gầy như que củi ngồi buồn hiu trong góc. Thấy lạ Vũ đứng lại ngó xem. Lòng bỗng đập chùng như có núi sông chuyển động. Đồ cũ quá không bắt mắt được ai, chiến y lủng lỗ chỗ, nón sắt hai lớp móp méo, giày ba chạc sứt chỉ rối lòng thông nằm trơ không ai chiếu cố. Mà lạ thay, chốc chốc lão bán hàng lại đứng lên cầm khăn lau lên lau xuống mấy cái nón sắt bể, giữ bụi tới lui mấy bộ quần áo rách làm như thân thương gì lắm. Vũ thấy tội nghiệp định mua giúp. Lọc lợi trong đồng thập vật, Vũ tìm được sợi giây đeo cổ dính hột sắt tròn có tám thẻ bài lủng một lỗ nhỏ như đầu mút dũa. Đeo thử thấy dây dài vừa vặn Vũ đòi đổi miếng nguyên. Tìm mãi không có đành trả tiền mà đi. Miếng thẻ bài đeo tòn ten trước ngực, lúc la lúc lắc theo nhịp chân thả lang. Có lúc gặp tia nắng quái ửng lên màu thép lạnh. Vũ trong bụng vốn không chủ đích cứ len lách dài theo mấy lối cỏ. Cỏ mịn như nhung, điểm chút nhụy vàng xinh xắn không thua gì mấy cặp bông tai sính lễ. Nắng ấm như hơi thở người tình cũ cứ thổi thúc nhớ bên vai. Càng lúc lòng càng mỏng ra thấm nhuần lộc đời non trẻ. Rồi có lúc sao thấy nặng nặng trước ngực mà lại cảm như có một cái gì động tịnh chờn vờn đâu đây. Một cái gì đó mong manh quá như có như không. Một cái gì như cũ như mới, như xưa như nay, lẫn lộn đập chùng, lung linh như ở giữa ranh giới của thiên thu và hiện tại. Xảy đâu một trận gió lạ thổi ngang, hương trời hơi đất bỗng lao chao xấp làm mấy vạt áo dài xanh đỏ tím vàng đồng loạt bay lên chấp chới như ổ bướm động tình. Rồi bỗng nhiên tất cả vạt mát, cỏ cây, hoa lá, người ta biến đi đâu hết. Vạn vật xoay trở nhanh hơn dao cắt. Vũ thấy mình đang lơ lửng giữa một chỗ rất lạ mà như quen. Bãi cỏ xanh vén khéo lúc nãy biến đâu mất mà thay vào đó là một đồng cỏ đại rối mù. Đủ loại đủ giống. Cỏ mực mọc từng bụi thấp lè tè mà lại cứng như rễ tre chen chúc mấy bụi cỏ tranh ẻo lả. Xa xa điểm thêm vài bụi cỏ lau lất phất những chòm tóc trắng. Gần hơn lẫn lút mấy bụi hoa mắc cỡ thập thò e thẹn. Gió bỗng trở mình thổi lất lay. Vũ ngần ngại lần theo một lối mòn chạy

ngoằn ngoèo song song với con lạch nước đục lờ. Máy tàu dứa nước nghiêng nghiêng dịu quặt, run lẩy bẩy kêu lao xao theo tiếng sóng gợn từng hồi. Chiều vắng ngắt, không cả bóng chim. Vũ thấy rờn rợn như lạc vào âm cảnh. Chàng ngại ngừng muốn dừng bước nhưng rồi lòng hiếu kỳ thúc đẩy, cứ tiếp tục đi tới. Đàng xa Vũ đã thấy lăng đăng mấy lọn khói xám bay loanh quanh sau hàng cau thẳng tắp sát tận chân trời. Cảnh vật giống in một bức tranh nhà quê đã có lần thích lắm. Vũ ngạc nhiên ngớ ngẩn, lòng cứ bồi hồi từng chập. Lâu rồi, trời đất đó xa mù đến mấy lần thiên lý. Vậy mà bây giờ bỗng chốc hiện ra gần trong gang tấc. Vũ vói tay ngắt một cọng cỏ mực, vò cho dập ra rồi đưa lên mũi hít lấy hít để cái mùi hương cổ thổ. Ôi cái mùi nhựa cỏ quen thuộc làm Vũ ngây ngất muốn say. Tự nhiên Vũ thềm được nằm dài ra đó cho mình mẩy tắm đắm hết hương hoa đồng cỏ nội, rồi đảo mắt nhìn quanh thăm hỏi đến từng ngọn cỏ cọng cây. Còn đang ngần ngừ bỗng nghe đâu từ bìa vườn có tiếng sáo chiều vắng vắng lại. Lúc đầu còn nhẹ, thoang thoang. Rồi lớn dần mà lại cứ đứt khúc chen lẫn tiếng gì như tiếng nấc làm như người chơi sáo cứ vừa thổi vừa sụt sùi. Vũ lắng nghe, tự nhiên nước mắt chảy ra lúc nào không biết. Người thổi sáo như vừa hay một tin gì buồn lắm. Nhắm hướng tiếng sáo mà đi độ chừng đập bả trầu đã thấy thấp thoáng vài ba mái nhà lá lụp sụp, cái ngả cái nghiêng xem ra chừng chỉ tạm bợ. Cảnh vật ở đây có vẻ quang đãng hơn nhưng vẫn cùng một vẻ tiêu sơ. Căn nhà ngay đầu ngõ chỉ là một mái lá sơ sài dựng trên bốn cột tre khẳng khiu, ở giữa kê một cái bàn gỗ tạp và vài ba cái ghế bở lỏng chỏng. Ngay phía sau là giàn bếp với hai miệng lò nhả khói riu riu. Góc trái có một chiếc chõng tre hẹp tẻ. Người thổi sáo ngồi xếp bằng trên đó. Chiều chạng vạng làm tối sẫm mặt mày. Tiếng sáo vẫn là là bay, sầu thảm. Xóm vắng tanh, lâu lâu có vài bóng người qua lại, bộ dáng âm thầm. Chiều như đứng sựng. Sợ làm kinh động người thổi sáo, Vũ dừng lại đứng nép bên bụi trúc vàng, tim trĩ nặng. Người thổi sáo chẳng màng khách lạ, cứ để hồn quặn theo từng khúc u trầm. Vũ đứng đó mà lòng vật vã không yên. Tâm cảnh thay đổi liên liền. Tiếng sáo như tiếng ma quái rủ rê kéo hồn Vũ qua không biết bao nhiêu sông nước đồi núi phố phường làng xóm. Mà chỗ nào làm như Vũ cũng quen thuộc lắm. Có khi tiếng sáo vụt lên cao làm chàng thấy mình đang ở giữa cao nguyên, đất đỏ tươi như máu ngày Buôn Mê thành thất thủ. Có lúc tiếng sáo chui sâu xuống rồi quợn lên cuộn cuộn như tiếng kêu bi phẫn của chín con rồng bị vượt móng xiềng chân. Tức tốc Vũ thấy mình đang ngụp lặn bèo gỗ giữa rừng tràm thủy lúc bị lưu đày ở tận xứ U minh. Có khi tiếng sáo giận dữ tức bực như đang bị vây khốn giữa tử địa Bình Long rồi lại nghe ra náo nức rậm rật như tiếng cờ giõn gió trên cổ thành Quảng Trị. Âm thanh rộn rạo níu kéo xô đẩy làm hồn Vũ rách bươm. Rồi y như điệu kèn đưa xác, tiếng sáo buông ra dài lê thê như muốn dứt mà âm vang như còn tức tưởi chưa thôi. Vũ sực tỉnh thấy mình một tay níu nhánh trúc, một tay dụi mắt, mình mẩy thì rã rời như thể đã trần mình bất động quá lâu. Còn đang lớ ngớ định thần thì đã nghe sang sảng tiếng mời chào. Giọng người thanh thản mà không kém phần quyết đoán :

- Xin mời vào cho biết mặt

Vũ giựt mình sửa áo chưa kịp bước tới đã thấy một bóng người cao, gầy đứng trịch bên liếp cửa như thể nhường lối. Vũ vòng tay vừa cúi đầu vừa nói :

- Xin thứ lỗi tội đường đột phá rầy.

Chủ đưa khách vào nhà rồi phân ngôi thứ ngồi đàm đạo. Chừng đó Vũ mới thấy mặt người đàn ông đã có tuổi. Khuôn mặt dài mà quắc thước, mấy vết nhăn

chạy ngang dọc như đường dao chém phạm, đôi mắt sâu hoắm như hai miệng giếng khô, ngay gò má trái một vết sẹo sâu và dài chạy tới chót cằm lún phún bộ râu quai nón nổi liền với chòm tóc bạc rối bung như bờm sư tử. Toàn người toát ra một vẻ gì vừa nhu thuận vừa dữ dội. Bộ quần áo không biết may bằng thứ vải gì mà ra vẻ dày lắm, lâu ngày không còn rõ màu chỉ thấy ửng ửng xanh như đã có lúc là màu lá rừng. Cây sáo trúc mắc trên cột tre còn đọng đũa lũng lảng. Không khí tĩnh mịch đến nghe cả tiếng lá tre sột sạt. Người đàn ông lẳng lặng nhìn Vũ đăm đăm. Vũ thấy bút rứt như hồi nhỏ bị cha khảo bài mà biết mình không thuộc. Còn đang lựa lời thì chủ đã lên tiếng :

- Cảnh nhà đơn chiếc có độc mụn gái còn bận chợ xa không người hầu trà nóng. Có chút nước mưa xin mời khách đỡ khát.

Vũ đưa tay cầm chén nước thấy trong vắt không thua gì giọt lệ mới tươm. Nhấp vừa chạm đầu lưỡi đã tê tê như cắn tuyết. Vũ buột miệng khà một tiếng sáng khoái, đặt chén xuống bàn rồi từ tốn hỏi :

- Dám thưa tôn ông đây là đâu mà cảnh trí vừa lạ vừa quen...

Chủ bồng ra chiều thờ thần, giọng nói trầm tựa tiếng thờ dài :

- Đất này đã mất tên từ sau cơn đại họa. Đất đai còn nguyên nhưng hồn đất đã tiêu vong.

Vũ thấy lạ chưa kịp hỏi thêm thì chủ đã khoát tay ngăn lại, chừng không muốn nhắc thêm cố sự rồi chỉ tay ra ngoài quãng đồng mông quạnh mà rằng :

- Huynh đài không thấy sao, quen lắm mà ?

Vừa lúc có mấy con cò trắng bay qua kêu quang quác. Tiếng cò lẻ loi như nốt nhạc lạc điệu làm buổi chiều như dang rộng tới vô chừng. Vũ bồng dưng thấy lại cánh đồng trước nhà nội tổ, thuở lên mười, còn xắn quần lội dọc theo mương ruộng vớt cá lia thia. Cũng hàng trăm bầu xanh mướt, cũng mấy bờ đê ngoằn ngoèo chạy loanh quanh huốt khỏi cái đầm trâu đậm. Cũng đụn rơm cao tới chóng mặt và cũng mấy lợn sượng chiều bay rà rà sát gốc rạ. Lạ một điều là cảnh cũ thì y nguyên mà người xưa thì không một bóng. Cảnh vì vậy lặng lẽ thiếu sinh khí giống như cảnh giả trên sân khấu về khuya. Chủ nhân buông thông tay xuống nói như trách móc :

- Người ta kẻ chết kẻ bỏ đi, kẻ tù tội còn ai đâu mà ngóng...

Vừa lúc có bóng ai thoáng ngoài ngõ. Dáng con gái thanh tân đi như lướt. Còn đang thắc mắc đã nghe tiếng chào hỏi nhẹ như gió khẽ bên tai. Trong bóng tối chập choạng, mặt người gái đẹp huyền ảo như giai nhân lộn về từ tiền kiếp. Chiếc áo ngắn tay, cổ bà lai hở nút để lộ làn da ngực trắng ngần phập phồng theo nhịp thở nhẹ như không. Quần lãnh đen mướt giấu cặp chân thon dài mà lại ôm sát bờ mông tròn lẳn hơ hớ một vẻ gợi tình nôm nã. Vũ thấy lòng lao xao như mới vừa tuổi đôi mươi. Giọng chủ nhân dòn dã nhắc con sứa soạn món nhậu đãi khách. Vũ còn đang băn khoăn thì người con gái đã bưng đặt giữa bàn chiếc đèn dầu phộng. Ngọn lửa thấp sáng hai con mắt long lanh mà tia nhìn thăm thẳm xúi lòng khách lạ sao cứ thấy dạ xốn xang. Đêm xuống đen ngoài trời. Gió rầm rộ tưởng bầy ngựa không cương chạy lồng ngoài đồng trống, kéo luồn qua mấy bụi tre già nghe dữ như tiếng quân đi. Cô gái qua lại thoăn thoắt, chân tay gọn gàng chẳng mấy chốc đã dọn ra đĩa lòng gà xào với bún tàu, điểm thêm mấy cọng rau thơm ngát. Lại bày thêm bình rượu đế sủi tăm trắng bóc và hai cái chung nhỏ. Chủ so đĩa rồi rót rượu mời khách :

- Chút tiệc mọn xin huynh đài thiết lòng

Chẳng thể chối từ, Vũ cung kính nâng chung. Hơi rượu cay bốc trắng tròng mắt. Miếng môi vừa miệng còn hơn tiệc cao lâu. Chủ uống rượu như rồng hút nước, nói cười hào sảng, làm khách hứng chí mấy chốc đã thân như tri kỷ. Đêm càng sâu càng lạnh. Cô gái lẩn quẩn bên giàn bếp, canh chừng ra vô tiếp rượu, thỉnh thoảng liếc nhìn Vũ kín đáo, đuôi con mắt sắc lẹm như đường phượng bay. Sau mấy tuần rượu, ngà say, chủ đổi cách xưng hô :

- Trông lão đệ thần sắc cứ như lan huệ sàu đời. Dám hỏi có gì uẩn khúc ? Hơi rượu mở toang cửa lòng khóa chặt, Vũ hả dạ dốc hết lời kể chuyện nước non. Cả hai một già một trẻ cùng gặp người tâm đắc, hàn huyên dòn như bắp rang. Gần sáng, rượu cạn, đèn lụn tim, chủ nhân bỗng vói tay lấy thanh sáo trúc đen tuyền, đưa lên trước mắt ngắm nghía rồi nói :

- Vừa rồi ta thổi khúc Đoạn Trường lệ thường chỉ mình ta nghe. Nay chắc hữu duyên nên lọt tai lão đệ. Ngồi xa thấy nước mắt biết lòng nhau nên mời vào cho giáp mặt. Chỗ đồng tâm không để lỡ cuộc tao phùng. Tiện đây, ta có chút tình gửi gắm không biết lòng lão đệ có khứng cho chăng ?

Giọng nói trầm nặng dội vào lòng Vũ từng tiếng chắc nịch làm rung tới mấy só gân tim. Vũ rúng động vòng tay thưa :

- Xin lão huynh chỉ dạy

Trán chủ nhân nhíu chằng mấy luống nhăn thành đường cày sâu hút. Đem loảng ra tới vô cùng, sao thưa im thấp thỏm :

- Ta áo trận giày sô đánh giặc suốt một thời trai trẻ. Nó đi rừng đội miết đến tóc húi cua không góc kịp quá ba phân. Suốt năm theo chủ tướng hành quân, quét sạch mạn nam rồi xô rung vạt bắc. Khi thì nhảy điều hâu vồ giặc giữa lòng địch, khi thì cỡi trần cận chiến với đặc công, có lúc xuyên rừng chọc thủng Hạ Lào, lại có lúc đội pháo giải vây An Lộc, thương tích lấm lán mà chưa lần nào khuất nhục. Chủ tướng ta binh cơ thao lược lại nhân từ thương quân như con đẻ, đánh trận bao giờ cũng lấy sinh mạng lính làm đầu. Bởi vậy mà trên dưới một lòng. Quân đến đâu, giặc khiếp vía chui xuống hang như chuột. Chủ tướng ta trấn nhậm cả một dãy biên cương vững còn hơn bàn thạch. Phần ta vợ bạo bệnh chết sớm, ở vậy nuôi con quyết lòng phò chủ. Vậy mà đầu xuân năm Ất Mão, triều đình nhu nhược, làm kế dụ hàng ra lệnh giải giáp. Chủ tướng ta không chịu, bỏ thành cho giặc rồi tự sát. Ta một mình cõng xác, ẵm con đột phá vòng vây chạy đến Cẩm Sơn định tìm đường qua Cam Bố Địa tính chuyện báo phục. Rủi thay bị lọt ổ phục binh, ta đành vùi thân chủ tướng ở bìa rừng mà tháo chạy... Ta ôm con lưu lạc, hai mươi mấy năm tóc bạc tuổi mòn mà chuyện lớn càng lúc càng hư, xác mỗi ngày một héo... chắc rồi cũng bỏ thân nơi đất khách. Nghĩ tới nợ nước, ơn chủ mà lòng cứ thắc thào. Khúc đoạn trường thổi suốt mười năm không kể tri âm. Người đời qua lại như bịt tai làm điếc. Ta đã định bẻ sáo vùi nông lại sợ tuyệt bản. Còn chần chờ thì thời may đưa lão đệ tới cùng ta, hẳn là hận lòng còn có cơ nối tiếp.

Nói rồi hai tay cầm thanh sáo đưa ngang. Vũ bối rối còn đang ngần ngừ thì chủ nhân đã nói tiếp :

- Sáo đã cùng ta lấm phen chìm nổi. Năm năm sau ngày chạy chết, ta lén về rừng cũ tìm mộ của chủ tướng thấp lại nén hương thì thấy nắm đất vùi nông đã lặn mất mà lại mọc lên một bụi trúc đen tuyền. Nghĩ là hồn vị quốc linh thiêng nên tiện về khoét sáo. Từ đó không rời một phút. Nay sức kiệt muốn gửi lại lão đệ làm tin.

Chủ nhân vừa nói vừa gục gặc đầu, mắt khẩn thiết soi lũng con tim người đối diện. Vũ đưa tay đỡ nhẹ thanh sáo, miệng lúng túng :

- Khổ nỗi đệ có bao giờ chơi sáo, chỉ sợ phụ lòng bậc trưởng thượng.

Vị chủ nhân cười khở, khoác tay.

- Không lo, nhạc thơ văn gốc chỉ là một. Bằng cách nào cũng chỉ là nói chí mình. Ta gởi lại sáo cốt để làm tin. Vả lại tiện nữ thuộc nằm lòng nhạc phổ. Nếu không chê ... phận cỏ dại hoa hèn ta xin gá nghĩa cho bạn bày cùng lão đệ ...

Vũ sáng sớm còn đang ấp úng lựa lời thì cô gái đã tới sát bên từ lúc nào, mình nhẹ tênh như mảng lụa. Nàng đứng im mà âm ba gờn gợn, sóng tình lô xô cuốn hồn Vũ lao đao. Vũ mất hết tự chủ đứng lên cầm tay cô gái tự nhiên như hẹn đâu từ muôn kiếp, lòng chuech choáng như con thuyền không lái. Sấn mâm bày, cả hai cùng nhấp rượu giao bôi. Đêm ngoài kia lóe sáng tia đầu ngày. Con vạc ăn sương bay ngang kêu giục giã. Vị chủ nhân mặt hân hoan đặt tay lên vai Vũ, miệng ân cần :

- Bảo trọng

Cánh tay nặng bằng đá tảng Trường Sơn, chụp xuống vai Vũ đến mất thở. Vũ còn đang ú ớ bỗng thấy xây xẩm mặt mày rồi cảnh vật mịt mù lộn lạo y như người ta thay phong đổi cảnh trên sân khấu. Nhà cửa lụi ra mất hút, chủ nhân và cô gái vụt rút nhỏ lại thành hai làn khói mỏng, một xám một trắng, vạt vờ quẩn quýt quanh Vũ rồi thoát bay vút lên không. Vũ sợ đến đứng tim, miệng há hốc á khẩu, vùng vằng mà tay chân cứng đờ. Nói thì chậm mà chuyện đổi thay nhanh hơn cái chớp mắt. Vũ rần hết sức nhéo bấp về một cái đau điếng, giựt mình tỉnh dậy thấy đang nằm ngửa giữa một đám đông vây xung quanh. Hỏi ra mới biết đang đi bỗng té ngang như bị làm kinh, mọi người hốt hoảng hè nhau vực dậy, kẻ giựt tóc mai, kẻ xoa dầu nắn bóp. Vũ bẽn lên cảm ơn vòng tay chào mọi người rồi đi thẳng. Đêm đã sâu, hội vui cũng đã tàn từ hồi nào. Vũ lòng bần khoản thả bộ về khách xá. Đêm đó chong đèn thao thức, miếng thẻ bài cứ kêu leng keng mỗi khi trở mình. Mới tinh sương đã khăn gói lên xe quay về trú xứ.

Từ đó Vũ càng ít nói, cứ lủi thủi một mình kiếm ăn rồi về nhà trọ, khóa cửa treo bảng miễn tiếp khách. Mỗi lúc một thêm thờ thần, người lúc nào cũng bức rức như có nợ nần chưa trả được. Bạn bè có hỏi thì như chạnh niềm riêng, lắc đầu mà bỏ đi. Riết rồi mọi người cũng bỏ mặc, không ai bảo ai xa lánh dần. Tấm thẻ bài đem về treo ở đầu giường ngay bên cửa sổ ngày đêm hứng nắng sớm trăng khuya càng thêm dầu dãi. Có đêm giựt mình giữa giấc, cái lỗ bể trên tấm thẻ bài óng ánh mấy giọt sao thưa sáng lên như con mắt ai ngó Vũ chòng chọc. Đầu Vũ căng cứng như đàn lên giây oán. Vũ choàng dậy lục giấy bút, mài mực vội vàng cứ tưởng hận sử sẽ gào thét ra đầu ngọn bút. Vay mà rồi đêm trắng đêm, mắt trắng dã mà trang giấy vẫn trắng tinh. Kỷ niệm máu chực chờ phụt ra, mấy ngón tay vịn vẹo đến đau điếng mà bút cứ lơ lì, chẳng thể hoành tung theo tâm ý. Vũ tức bực có lần xé giấy, dần nghiêng, bưng đầu mà khóc. Chữ nghĩa như đám trẻ tinh nghịch chơi trò cút bắt, chạy nhảy chòn vòn trước mặt kẻ bại xuội. Vũ buồn đến thất chí, bỏ phé công ăn việc làm, tối ngày cứ loanh quanh ngoài bờ sông hay trên đầu núi. Có lúc ngồi nhìn hàng giờ chỗ nước xoáy hay dựa lưng vách đá ngắm mây bay cả buổi mà nghĩ chuyện tang thương. Cứ tưởng đến bọn sài lang cầu xé quê hương, đến anh em bè bạn người chết oan người rũ xương trong ngục thất là Vũ lại há miệng la đến muốn rách toang cổ họng. Rồi lại nhớ

đến lời hẹn thề trân trọng với người nghĩa khí trong đêm từ biệt bên sông lại vô đầu vô trán đến muốn tóa máu. Người quen cứ biểu là bị ma làm. Chỉ có Vũ biết rõ mình không điên, mình vẫn tỉnh. Duy có điều nổi u uất lâu ngày biến chứng thành bệnh buồn bất trị. Vũ đi lại lơ lảo giữa đời bất kể tiếng thị phi.

Cho đến một đêm rằm tháng chạp, trời đầu đông lạnh trắng môi, Vũ về nhà sau mấy ngày vắng mặt. Mới tới trước cổng đã thấy lạ. Ngõ vào ai quét mà tuyết sạch trơn. Trong nhà lại thấp thoáng ánh đèn. Tắm bằng kiếu khách cũng gỡ đầu mát. Vũ còn đang tần ngần thì cửa sịch mở. Chóa mắt Vũ vừa thoáng thấy bóng người thanh như liễu đã nghe tiếng thổ thở :

- Chàng đã về ...

Vũ bỡ ngỡ lách vào thì tay đã vòng ôm sát rạt. Hơi ấm người nữ thấm lan cả châu thân. Da thịt gái trinh tỏa mùi thơm ngát. Vũ định thần nhìn lại thì rõ ràng là người gái đã gá nghĩa đêm nào. Cả hai mừng mừng tủi tủi. Tay vừa rời thì đầu đã tựa bên vai kẻ lẽ ngon nguồn :

- Từ buổi tạm biệt, bọn âm binh tân triều cậy thế công thần xung chiếm đất cát, bóc dỡ nhà cửa người cô thế. Phụ thân giờ không chỗ trú thân, phải lang thang vất vưởng nơi đình miếu bỏ hoang. Thiếp bận bịu nên trễ nải .

Nói rồi sụp xuống chịu lỗi. Vũ đưa tay chặn lại, đảo mắt nhìn quanh. Nhà cửa quét dọn ngăn nắp, chăn giường phẳng phiu rõ có bàn tay nội trợ. Trên bàn dọn sẵn tiệc tẩy trần. Phút chốc cả hai đã quán quýt như chim quyên liền cánh. Đút sớt, nói năng líu ríu chiều chuộng. Tiệc xong thì con trăng cũng vừa chòm qua cửa sổ. Ánh sáng xanh ngát rải ra như trái chiếu nuốt nà. Đêm trữ tình từ hơi thở gấp. Áo bà ba trễ nút, quần sa-teng lảng lẩy lại thêm mắt gợn thu ba, Vũ cảm lòng không đậu ra chiều lợi lả. Ngón tay vừa mân mê trên hàng nút bóp, thân gái đã mềm nhũn như sợi chỉ thêu. Vũ vòng tay bế ngang đặt lên giường. Môi tìm môi, thân áp thân, trắng lồ lộ. Lạ một điều là vừa khi trút hết áo quần Vũ đã thấy giữa hai núm ngực thanh tân miếng thẻ bài nằm chên vênh, méo mó như một vết thương. Thì ra cô gái đã lấy đeo vào cổ từ lúc nào không biết. Vũ vừa thương vừa buồn úp mặt vào chỗ trũng mà hôn ngậy ngát. Nửa môi chạm thịt da nóng hổi. Nửa môi chạm sắt thép lạnh ngắt. Cuộc trao tình kỳ lạ nửa hạnh phúc nửa lại đau thương. Thân gái dịu hoặc uốn cong theo nhịp tình dùi vập. Cơn khoái cảm cuồng cuồng kéo nổi buồn theo lớp lớp. Nhịp càng mau mỗi sâu đậm theo càng dày. Đến lúc buông nhau ra thì lệ mới ứa còn trong veo khóe mắt. Còn Vũ thì lòng bồi rờ như ngày kinh thành thất thủ. Tắm thẻ bài qua cơn vật vã lật xéo để hở cái lỗ thủng như vết thương bề miệng. Cô gái nằm duỗi dài, tóc xoắn lênh láng, im như tượng ngọc. Mắt lệ, tắm thẻ bài và đường cong diễm tuyệt hợp lại thành một khối nghịch thường toàn bích. Thân gái như hình núi sông tuyệt mỹ, tắm thẻ bài là cuộc dấn thân khốc liệt và mắt lệ chính là nước mắt đã khóc suốt ngàn ngày. Đầu óc còn đang mê mải với những hình ảnh đối nghịch dữ dội mà lại hòa hợp lạ lùng đó, cô gái đã ngồi dậy, thân truồng, lấy trong bọc vải chiếc áo đen kê lên miệng thổi. Tiếng áo thoát ra nhẹ nhẹ, khởi đi rì rào như gió sớm lùa trên ruộng lúa đòng đòng. Thoát lên thoát xuống, mấy lúc đã đổi sang giọng oán. Tiếng áo như chất xúc tác cuối cùng kéo về một hồn thơ thất lạc. Thơ ở đâu mà trở tới, rộn rạo. Ngón tay Vũ run run như máu huyết dồn hết ra đó. Vũ khoác vội tấm chăn bông chạy lại án thư lấy giấy bút, lục tìm mực thì không còn một thỏi. Còn đang loay hoay thì cô gái đã tới bên trở đầu áo mài lên nghiền đá. Lạ thay, thanh trúc khô cằn như vậy mà mài tới đâu chất nhựa chảy ra đen lánh không thua gì mực Kiều Kỳ. Đây nghiền lại trở đầu áo mài lên nghiền

như ru. Tóc rối xòa che nghiêng nửa mặt, mười ngón tay trắng muốt thoăn thoắt trên phím trúc đen huyền, da thịt nõng nãn sau nhịp quần quít ái ân, nàng ngồi xếp hai chân thuôn thả ra sau, tiếng sáo thoát ra từ cả tấm thân bỏ trần nghe như rử rê, như réo gọi, như giục giã ... Tiếng sáo lượn vòng quanh thư phòng, lã lướt, rồi bất chợt chúi xuống như ve vuốt mây ngón tay Vũ. Bỗng nhiên, Vũ ngửa mặt, cười vang. Rồi vẫy tay phóng bút. Nét ngang nét sổ thoăn thoắt. Ý thoát chạy như cuồng. Lịch sử quay về trong khoảnh khắc. Khói lửa mịt mù. Kẻ chết người tàn phế. Mỗi làng một địa ngục môn. Tiếng than dậy đất oán xôn xao trời. Vũ viết như chưa bao giờ được viết. Cuộc chiến tuyệt vọng và lý tưởng bị phản bội. Được thể ngọn bút chồm lên giận dữ như hào kiệt sa cơ. Anh chiến đấu bằng hồn sư tử. Một chống mười, mười cự hàng trăm. Lòng lộn như cọp sa hầm. Hận sôi sục máu, giận bầm tím gan. Ngoài trời trắng lặn mất tự lúc nào. Mây đen từ hướng bắc kéo về nườm nượp. Phút chốc đã che rợp góc đông. Rồi gió thốc rồi tuyết rơi không hẹn. Trong nhà, bếp sưởi cháy hừng hực. Tiếng sáo vẫn bay lượn đờ đần. Vũ cúi rạp người mà viết. Càng lúc tiếng sáo càng nghe nhỏ lại như tiếng rít của một đường tên bay. Mà lạ thay làm như mũi nhọn chĩa tới đâu là Vũ thấy ngay tới đó. Trên một quê hương bát ngát khổ đau, thơ Vũ phóng tới ngay từng điểm chết. Cả mấy ngàn năm gom lại, lịch sử của cha ông, của anh em, của bè bạn, cả lịch sử một đời Vũ trộn lộn máu xương, oan nghiệt, chân thành và lừa đảo, hy sinh và phản bội, hy vọng và tuyệt vọng... sống dậy rành rành như mới nguyên. Vũ viết không kịp thở. Cuộc trường chinh nguy trá. Trận bức tử hợp đồng. Năm lăm ngày có là bao. Bảy ngàn đêm, máu hận trào đỏ què. Vũ viết như lên đồng. Tiếng sáo ve ve thúc hối bên tai. Thân, ý, bút nhập lại làm một. Chữ chạy nhanh đến không ngó kịp. Nét bút như đường kiếm thượng thừa đã phá vỡ được ranh giới giữa thân, tâm và khách vật. Ý mới bén chữ đã tụ, không trễ một sát na. Chưa tới canh ba mà cả tập giấy đã đầy chữ. Ngoài hiên gió quét tuyết kêu rào rào. Lò đốt hết củi chỉ còn than riu riu. Hơi lạnh thấm tới làm Vũ run lập cập. Nhà hết củi, cô gái phải ngưng sáo gom mớ sách cũ châm thêm lò rồi quần khăn đến ngồi bên, vòng tay áp Vũ bằng da thịt hường nhan. Hơi nóng lan nhanh. Vũ phấn chí viết tiếp. Chữ chờ nghỉ vẹn tình. Trại máu. Ngục xương. Công trường. Biển dữ. Từng hồi từng nổi nối tiếp nhau không ngưng. Thời oan nghiệt xẩy đàn tan ghé. Mẹ xa con, em bé đòi cha. Chị chờ anh dưới cổng nhà. Tuổi xuân để rụng theo tà huy bay. Vũ viết đến đầu tay tê buốt mà không ngừng được. Thanh sáo đen ngấn dần mà tiếng sáo vẫn không thôi nức nở. Giấy trắng như vỏ thuyền bị lỗ một phá nước, chữ trào ra cuống quýt, lấp đầy hết tờ này đến tờ khác. Đêm càng khuya Vũ càng kiệt lực. Làm như có bao nhiêu gan ruột Vũ rút ra hết để giải bày một lần cho đủ trọn phận người. Rừng nước độc chân còng ứa máu. Lượm bã rau làm cháo nuôi thân. Đứng, đi tuồng giống dã nhân. Một phen “giải phóng” ngang hàng cỏ cây. Thơ càng dài bụng Vũ càng trống. Đã hơn ngàn câu Vũ thấy người nhẹ hẫng như không còn xác nữa. Gần sáng, hơi thở đã gấp rút lắm. Cô gái cũng tỏ bộ mệt mỏi, mặt tái xanh. Lò sưởi đã tắt ngấm. Không khí trong nhà lạnh ngắt như hầm mộ. Khúc sáo chỉ còn một đoạn ngắn chưa tới nửa gang tay. Vậy mà nàng vẫn tiếp tục. Tiếng sáo càng nghe ra tiếng hấp hối của người sắp chết. Đứt đoạn. Bị thương. Mắt Vũ mờ đi. Tai chỉ còn nghe sáo vắng vắng khi gần khi xa. Bàn tay cầm bút nặng trĩu như không còn của mình nữa. Vũ gục xuống rồi lại ngẩng lên, thở như nấc cụt, nguệch ngoạc từng nét một. Cho hết. Cho xong. Từng nét rời rạc, chấp nối lấy lấy. Cho đến lúc Vũ cố giữ thẳng mình mà không thể, bật ngã

ngang, tay trái giương ra chụp tựa vào người cô gái vừa lúc tay phải điểm xong nét chấm cuối cùng, gởi lại cho bạn lúa. Hỡi người lính tầng tầng lẫm liệt. Vác oằn vai oan-nghiệt-việt-nam. Vác đồi vác núi hờn căm. Vác rừng vác cả biển trầm luân sâu. Vũ tất thờ liền khi đó.

Cơn bão tuyết kéo dài mấy ngày liền. Trên trời dưới đất chỉ còn độ một màu trắng xóa. Đường xá trơn láng như mặt gương. Chợ búa đóng cửa. Phố xá bất động. Cho đến lúc đi lại được, láng giềng thấy lạ, phá cửa vào nhà thì xác Vũ đã đóng băng mà vẫn còn nguyên ở vị thế ngựa nghiêng bên bàn viết, một tay cầm bút một tay nắm lại như giữ rịt một cái gì. Quan sở tại cho người đến điều tra. Cạy ra thì thấy một tấm thẻ bài. Đến chùng khám thi thể thì ruột đã đứt từng khúc một.

Thơ thì bay lạc tứ tung. Có người hâm mộ gom lại gọi đó là khúc Đoạn Trường.

Cao vị khanh